

Vrije markt voor 10% van de vaccins

Posted on 12 december 2020 by Eduard Bomhoff

12 miljoen vaccins van 6 verschillende merken volgens de schatting van 9 december. Dan zijn hier twee suggesties voor de verspreiding in Nederland:

- 1.** Stuur mensen in plaats van een oproep een certificaat dat ze voorin de rij staan voor een vaccinatie. Laat ze zo veel mogelijk zelf kiezen voor welk vaccin ze hun certificaat willen gebruiken.
- 2.** Reserveer een percentage van de certificaten voor vrije verkoop. Laat vaccins toe tot die vrije markt die zijn goedgekeurd in Engeland of de VS. Sta ook toe dat mensen hun certificaat voor vaccinatie door de GGD kado doen aan iemand anders.

Controversieel

Een certificaat dat recht geeft op een vaccinatie lijkt me beter dan een oproep. Mensen kunnen kiezen voor het vaccin waarmee ze zich het meest comfortabel voelen, en komen dan zelf in actie om plaats en tijd af te spreken. Mijn tweede suggestie – naast elkaar een GGD-markt en een vrije markt – zal controversieel zijn. Maar denk na over deze case studies die zich – dat kunnen we garanderen – allemaal in grote aantallen gaan voordoen:

- Een pensionado gunt zijn certificaat aan zijn dochter die werkt als schoonheidsspecialiste. Willen we echt dat een ambtenaar bij de GGD een dossier gaat aanmaken of geven we ruim baan aan de liefde van ouder voor kind?
- Ajax wil 30 certificaten kopen om alle spelers en trainers per onmiddellijk te vaccineren. Genieten van voetbal op topniveau is een belangrijke ontspanning voor veel Nederlanders; mag Ajax – dat in november zulke problemen had – vanaf januari op eigen kosten gegarandeerd meedoen in de Champions League?
- ASML uit Brabant – wereldleider in de machines die chips maken – heeft 60 servicepunten in 14 landen en moet iedere week technici uitsturen voor installatie van nieuwe machines en service. Moet dan de GGD een ASML-dossier aanleggen of laten we toe dat een uitermate succesvolle en gerespecteerde onderneming met een jaaromzet van 12 miljard op de vrije markt een paar honderd certificaten aankoopt voor vaccinatie van haar internationale teams?
- KLM en Transavia willen met voorrang certificaten voor vaccinatie kopen voor hun cabinepersoneel en rekenen voor dat snellere hervatting van de vluchten de kans op overleven vergroot en de minister van Financiën geld bespaart.

Goed nieuws uit India

En stel dat we geen vrije markt toestaan voor 10 procent van de vaccinaties en Ajax, ASML en KLM nog een half jaar laten wachten? Dan komen er zakenlieden die vaccins gaan importeren en hier verkopen. Prof Tyler Cowen [meldt](#) dat *Serum Institute of India*, 's werelds grootste producent van vaccins, vanaf maart of april het vaccin van AstraZeneca en Oxford gaat aanbieden voor 8 euro per shot. Dit vaccin kan worden bewaard bij 2-8 graden Celsius en is dus geschikt voor warme landen en voor internationaal transport. Bestuursvoorzitter Cyrus Poonawalla, de 'vaccin-koning' van India, heeft deze week toestemming aangevraagd voor verkoop en verspreiding en kan dan 1,5 miljard covid-vaccins per jaar produceren.

Geweldig goed nieuws uit India, en nog beter wanneer de Tweede Kamer op tijd kan bespreken hoe Nederland kan vaccineren met een gemengd stelsel: een GGD die zich inspant om op volgorde de medische werkers en de bejaarden te vaccineren en een vrije markt waar de GGD zich niet mee bemoeit.

Naar Delhi vliegen?

Nog niet zo lang geleden moesten zwangere vrouwen uit Ierland naar het buitenland voor een medisch gewenste abortus; we willen toch niet dat Nederlanders die haast hebben om weer volop aan het werk te gaan naar Delhi moeten vliegen om daar een vaccinatie te halen? En we willen ook niet – lijkt me – dat de GGD dossiers gaat aanleggen en op landelijk niveau overleggen wanneer een ziekenhuisdirectie niet alleen het medisch personeel wil vaccineren, maar ook de schoonmakers, de kantine-medewerkers en de beveiligers?

Als de Tweede Kamer groen licht geeft voor een vrije markt parallel aan de GGD-organisatie dan kunnen zulke ziekenhuizen, vaccins aankopen en toedienen die zijn goedgekeurd in Engeland, de VS of die afkomstig zijn van het Indiase *Serum Institute*.

Nederland heeft ruim ervaring met een gemengd stelsel van voorziening door de overheid én door de markt. De woningcorporaties bedienen hun klanten maar hoeven geen toestemming te geven voor de bouw van huizen in de private sector. Nyenrode – al vele jaren en ook deze week opnieuw prijkend in de top-100 van Europese business schools – heeft een plaats naast de overheidsuniversiteiten. Museum Beelden aan Zee in Scheveningen floreert naast de Rijksmusea. André Rieu betovert zijn publiek en heeft daarvoor geen subsidie nodig. Harry Mens bereikt met zijn *Business Class* tv-show een groot publiek dat zich misschien slecht bediend voelt bij de publieke omroep.

Zwarte markt geen alternatief

Ik pleit voor zo'n gemengd stelsel voor de distributie van de covid-19 vaccins: een GGD die werkt volgens een vastgestelde volgorde van prioriteiten en daarnaast een (kleinere) marktsector voor wie meer haast heeft. Natuurlijk is er altijd iets ongemakkelijks wanneer bedrijven met méér geld hun personeel beter en sneller kunnen helpen. Maar het alternatief van een monopolie bij de GGD en een verbod op vrije verkoop betekent dat wie rijk en handig is de zwarte markt weet te vinden en dat GGD-medewerkers in plaats van vaccin toe te dienen hun tijd verprutsen met vergaderen over dossiers van Ajax, ASML en de KLM.